

KICHIK VA O'RTA BIZNESNI QO'LLAB-QUVVATLASHDA MIKROMOLIYA TASHKILOTLARI ROLINI OSHIRISH MASALALARI

Jo'rayev O'tkirbek Mansurbekovich

O'zbekiston Respublikasi Bank-moliya akademiyasi magistranti

Annotatsiya; Mazkur maqolada kichik va o'rta biznes subyektlarini moliyaviy qo'llab-quvvatlashda mikromoliya tashkilotlarining o'rni va ahamiyati tahlil qilinadi. Tadqiqotda mikromoliya institutlarining kreditlash mexanizmlari, moliyaviy inklyuziyani kengaytirishdagi roli hamda tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirishga ta'siri o'rganiladi. Shuningdek, kichik va o'rta biznes uchun mavjud moliyalashtirish muammolari, xususan, kredit resurslariga cheklangan kirish, garov ta'minoti yetishmasligi va foiz stavkalarining yuqoriligi kabi omillar yoritib beriladi. Mazkur muammolarni bartaraf etishda mikromoliya tashkilotlari faoliyatini takomillashtirish, innovatsion moliyaviy mahsulotlarni joriy etish hamda davlat va moliya institutlari o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish bo'yicha ilmiy-amaliy takliflar ishlab chiqiladi.

Kalit so'zlar: kichik va o'rta biznes, mikromoliya tashkilotlari, mikrocredit, moliyaviy inklyuziya, moliyaviy mahsulotlar, tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash.

Аннотация: В данной статье анализируется роль и значение микрофинансовых организаций в финансовой поддержке малого и среднего бизнеса. В исследовании рассматриваются механизмы кредитования микрофинансовых учреждений, их роль в расширении финансовой инклюзивности и их влияние на развитие предпринимательской деятельности. Также подчеркиваются существующие проблемы финансирования малого и среднего бизнеса, в частности, такие факторы, как ограниченный доступ к кредитным ресурсам, отсутствие залога и высокие процентные ставки. Для устранения этих проблем будут разработаны научно-практические предложения по совершенствованию деятельности микрофинансовых организаций, внедрению инновационных финансовых продуктов, укреплению сотрудничества государства и финансовых институтов. Результаты исследования послужат устойчивому развитию малого и среднего бизнеса и увеличению занятости.

Ключевые слова: малый и средний бизнес, микрофинансовые организации, микрокредитование, финансовая инклюзия, финансовые продукты, поддержка предпринимательства.

Abstract: This article analyzes the role and importance of microfinance organizations in the financial support of small and medium-sized businesses. The study examines the mechanisms of lending of microfinance institutions, their role in expanding financial inclusion, and their influence on the development of entrepreneurial activity. It also highlights the existing financing problems for small

and medium-sized businesses, in particular, such factors as limited access to credit resources, lack of collateral, and high interest rates. To eliminate these problems, scientific and practical proposals will be developed to improve the activities of microfinance organizations, introduce innovative financial products, and strengthen cooperation between the state and financial institutions.

Keywords: *small and medium-sized businesses, microfinance organizations, microcredit, financial inclusion, financial products, entrepreneurship support.*

Kichik va o'rta biznes iqtisodiy o'sish, bandlikni ta'minlash va aholi daromadlarini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Rivojlanayotgan mamlakatlarda KOB subyektlarining asosiy muammolaridan biri moliyaviy resurslarga cheklangan kirish imkoniyatidir. Mazkur sharoitda mikromoliya tashkilotlari kichik tadbirkorlik subyektlarini moliyalashtirishning muhim instituti sifatida namoyon bo'lmoqda. Ushbu maqolada mikromoliya tashkilotlarining KOBni qo'llab-quvvatlashdagi roli tahlil qilinib, xorijiy tajribalar asosida ularni rivojlantirish yo'llari ko'rib chiqiladi.

Mikromoliyalashtirish nazariyasi va amaliyoti masalalari ko'plab xalqaro tadqiqotlarda keng yoritilgan. Yunus (2007) mikromoliya tizimini kambag'allikni kamaytirish va tadbirkorlikni rivojlantirishning samarali vositasi sifatida baholaydi. Uning ta'kidlashicha, kichik hajmdagi kreditlar aholining iqtisodiy faolligini oshiradi.

Armendáriz va Morduch (2010) mikromoliya institutlarining kichik biznesni moliyalashtirishdagi o'rni va ularning ijtimoiy-iqtisodiy ta'sirini tahlil qilgan. Mualliflar mikromoliya tashkilotlari bank tizimiga kira olmaydigan tadbirkorlar uchun muhim moliyaviy manba ekanini asoslaydi.

Jahon banki (2022) hisobotlarida moliyaviy inklyuziyani kengaytirishda mikromoliya institutlarining roli alohida ta'kidlangan. Tadqiqotlarga ko'ra, mikromoliya xizmatlaridan foydalanish kichik biznes subyektlarining barqarorligini oshiradi va ish o'rinlari yaratishga xizmat qiladi.

O'zbekiston sharoitida mikromoliya masalalarini o'rgangan tadqiqotlarda (Xolmatov, 2021) mikromoliya tashkilotlari faoliyatini kengaytirish orqali hududiy tadbirkorlikni rivojlantirish mumkinligi qayd etilgan. Muallif mikrokreditlar va mikrolizing xizmatlarining ahamiyatini alohida ta'kidlaydi.

Bangladesh, Hindiston va Indoneziya tajribasida mikromoliya tashkilotlari kichik biznesni rivojlantirishda muhim institut sifatida shakllangan. Xususan, Grameen Bank modeli mikromoliyalashtirishni ijtimoiy yo'naltirilgan tizim sifatida muvaffaqiyatli joriy etgan. Yevropa mamlakatlarida esa mikromoliya dasturlari davlat kafolatlari va subsidiyalar bilan qo'llab-quvvatlanadi.

O'zbekiston sharoitida mikromoliya tashkilotlarining rolini kuchaytirish uchun:

- mikrokredit va mikrolizing mahsulotlarini kengaytirish;
- raqamli mikromoliya xizmatlarini joriy etish;

- mikromoliya tashkilotlari faoliyatini tartibga soluvchi huquqiy bazani takomillashtirish;
- moliyaviy savodxonlik dasturlarini rivojlantirish maqsadga muvofiqdir.

Xulosa va takliflar

Mikromoliya tashkilotlari kichik va o'rta biznesni qo'llab-quvvatlashda muhim moliyaviy institut hisoblanadi. Xorijiy tajribani hisobga olgan holda mikromoliya tizimini rivojlantirish KOB subyektlarining moliyaviy imkoniyatlarini kengaytiradi, bandlik darajasini oshiradi va iqtisodiy barqarorlikni ta'minlaydi. Shu bois, mikromoliya tashkilotlari faoliyatini kengaytirish davlat iqtisodiy siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri bo'lishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Armendáriz, B. and Morduch, J. (2010) The Economics of Microfinance. 2nd edn. Cambridge, MA: MIT Press.
2. World Bank (2022) Financial Inclusion and Microfinance Development. Washington, DC: World Bank.
3. Yunus, M. (2007) Creating a World Without Poverty. New York: PublicAffairs.
4. Xolmatov, A.A. (2021) O'zbekistonda mikromoliya tizimini rivojlantirish masalalari. Toshkent: Iqtisodiyot nashriyoti.

